

Co když máme štěstí, které hledáme, přímo na očích?

VIRGINIE
GRIMALDIOVÁ

CESTA NA
sever

**VIRGINIE
GRIMALDIOVÁ**

CESTA NA
sever

**Přeložila
Šárka Belisová**

Virginie Grimaldiová

Cesta na sever

Z francouzského originálu *Il est grand temps de rallumer les étoiles* vydaného nakladatelstvím Fayard v roce 2018 přeložila Šárka Belisová.

Jazyková redakce Jakub Marek

Sazba a grafická úprava Vojtěch Kočí

Odpovědná redaktorka Marie Hajdová

Vydala GRADA Publishing, a.s., pod značkou COSMOPOLIS

U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 7250. publikaci.

První vydání, Praha 2019, 280 stran

Vytiskl Finidr.

IL EST GRAND TEMPS DE RALLUMER LES ETOILES by Virginie Grimaldi

© Librairie Arthème Fayard, 2018

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2019

Translation © Šárka Belisová, 2019

ISBN 978-80-271-2986-7 (ePub)

ISBN 978-80-271-2985-0 (pdf)

ISBN 978-80-271-2044-4 (print)

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.

V jejích očích se žilo tak dobře,
že jsem potom už nikdy nevěděl, kam jinam jít.
Romain Gary, *Příslib úsvitu*

Synové matek, které ještě žijí, nezapomínejte, že vaše mámy jsou smrtelné. I kdyby jen jeden z vás byl po přečtení mé knihy ke své matce vlídnější, nepsal jsem ji nadarmo. Milujte svou matku lépe, než jsem tu svou uměl milovat já sám, kéž jí každým dnem přinášíte radost. K tomuto tvrzení se cítím být oprávněn svou lítostí a svým smutkem.
Albert Cohen, *Le livre de ma mère* (Kniha mé matky)

Mámě

Anna

„Anno, až budeš hotová, tak se u mě zastav! Musím ti něco říct.“

Uvazuju si kolem pasu zástěru a naposledy procházím sálem, než dorazí první klienti. Vím, co se mi Tony chystá oznámit, včera jsem ho přistihla při telefonním hovoru. Bylo načase.

Už tři měsíce se Auberge Blanche drží v čele žebříčku nejlepších toulouských restaurací. Na návštěvnost jsme si nemohli stěžovat ani předtím, ale teď máme narváno. Ještě než stačím sklidit ze stolu, už se k němu někdo usazuje. Obsluhuju sama, Tony se uvolí mi helfnout, když zrovna nemá na práci nic jiného.

Minulé pondělí jsem nesla k šestce crème brûlée a najednou mi zalehlo v uších, udělaly se mi mžitky před očima a podlomily se mi nohy. Dezert přistál klientovi na hlavě a já na koberečku v šéfově kanceláři.

Hned se do mě pustil, jsem zvyklá, znamenalo to, že si dělá starost. Jednou se mi svěřil, že je *situs inversus* – srdce má vpravo a játra vlevo. Zjevně to má obráceně i s komunikací.

„Anno, cos to vyvedla?“

„Vyvedla jsem to, že se mi udělalo mdlo.“

„Ale proč se ti udělalo?“

„Aby bylo vzrušo, když už to chceš vědět! Dneska večer byl až moc velký klid, nemyslíš?“

Dlouhým povzdychnutím upustil páru, pak přešel do soucitné fáze.

„No a jak je?“

„Je to lepší, vrátím se tam.“

„Nech to, dneska večer se postarám. Ale zítra ať jsi tady, O.K.“

„Copak jsem někdy chyběla?“

Usmál se. Využila jsem toho.

„Tony, jsem utahaná. Na krku mám čtyřicítku, nedokážu držet tempo. Bylo by vážně fajn, kdybys přijal ještě někoho.“

„Já vím, já vím, už jsi mi to říkala. Uvidím, co se dá dělat.“

Vzal telefon a zavolal své milence Estelle, aby se jí svěřil, že by právě v ten moment byl nejraději v jejich kalhotkách. Vyvodila jsem z toho, že náš rozhovor skončil.

Můj soused Paul tvrdí, že bych si měla najít něco jiného. Převzal trafikou po svém tátovi a zjevně si myslí, že práci nosí čápi, co se překvalifikovali, když jim byznys s miminy vyfoukl Santa Claus.

Pravda je, že nic jiného neumím. Přitom školu mám, vyšší odbornou kvalifikaci v oboru účetnictví a řízení. Poslední den zkoušek jsem zjistila, že jsem v tom, Mathias už normálně vydělával, tak jsme se rozhodli, že s Chloé zůstanu doma. O tři roky později, když začala chodit do školky, jsem odpovíděla na desítky nabídek zaměstnání pro účetní a administrativní síly. Smrskly se na jediný pohovor a já během něj pochopila, že mám hromadu nedostatků: byla jsem bez praxe, dovolila jsem si tříletou pauzu na hraní s miminem a ještě jsem měla tu drzost odpovědět „ne“ na otázku, jestli mám někoho, kdo by se mi „v případě nutnosti o dítě postaral“. Na spoustu ostřílených kandidátů ověšených diplomy, jejichž priorita se nacházela jinde než v jejich děloze, jsem zkrátka neměla.

Tak jsem přijala nabídku Mathiasova kamaráda Tonyho, který měl restauraci. Prvních sedm let jsem pracovala jenom v poledne, díky tomu jsem mohla trávit čas se svými holčičkami. Až jsem pak neměla jinou možnost než k tomu přidat i večery.

Právě jsem stáhla roletu, když jsem uslyšela, jak mě Tony volá k sobě do kanceláře. Šla jsem za ním a posadila se proti němu.

„Anno, ty víš, že tě mám rád.“

Situs inversus. Tohle nevypadá dobře.

„Jak dlouho tady děláš? Deset let?“

„Čtrnáct.“

„Čtrnáct, to to letí. Ještě mám v živé paměti ten náš pohovor, byla jsi úplně...“

„Tony, jdi k věci.“

Konečky prstů si masíruje spánky a povzdychne si.

„Estelle přišla o práci, chtěl bych ji zaměstnat.“

„Aha! Tak to mě uklidnilo, myslela jsem, že mi řekneš nějakou jobovku! Přiznám se ti, že nevím, jestli je to vůči tvý polovičce úplně geniální nápad, ale nakonec je to tvůj problém. Kdy nastoupí?“

Zavrtěl hlavou.

„Chtěl bych ji zaměstnat *místo tebe*, Anno.“

Trvalo několik vteřin, než mi ta informace doputovala do mozku.

„Jak to, místo mě? To přece nemůžeš udělat!“

„Já vím, k tomu, abych tě propustil, žádný důvod nemám, ale kdyby na to přišlo, nějaký by se vždycky našel. Ale tohle ti neudělám, to si nezasloužíš. Mám pro tebe návrh: rozejdeme se dohodou, sepíšeme smlouvu a já ti dám malou obálku jako poděkování.“

Nevím, jak dlouho jsem tam seděla a nezmohla se na reakci. Dost na to, abych pomyslela na všechny ty platby, co se mi už teď nedaří zvládat. Dost na to, abych si představila lednici ještě pustější a prázdnější, než je teď. Dost na to, abych pochopila, že počet soudních upomínek se zdvojnásobí. Dost na to, abych si vybavila obličej svých holek, až jim oznámím, že jejich matka je nezaměstnaná.

„Tak co na to říkáš?“

Odsunula jsem židli a vstala.

„Tony, jdi se bodnout.“

Kronika Chloé

Nejdřív ze všeho vám chci poděkovat za všechny komentáře. Když jsem si před rokem tenhle blog zakládala, vůbec mě nenapadlo, že vás, co budete čít myšlenky sedmnáctileté holky nespokojené sama se sebou, bude tolik. Díky. < 3

Chloé

Narazila jsem si čepici a naposled se mrkla do zrcadla. Bezva. Ukrytá za make-upem a rtěnkou jsem připravená čelit výzvam dne.

Cestou ze třetího patra jsem si nasadila sluchátka. Dveře dole byly pořád ještě rozbité a na schodiště se dral studený vítr. Kdyby se mu tak chtělo odnést s sebou i pach moči.

Lily už čekala na autobusové zastávce. Zamávala na mě, ale já ji ignorovala a pokračovala v cestě. Ani dneska ráno jsem s ní nenastoupila.

Nač taky chodit do školy? Svoji budoucnost mám komplet vytyčenou. Za tři měsíce budu mít v kapse maturu s vyznamenáním a zapíšu se na fildu. Nikdy tam ani nepáchnu.

Studium v nejhorším stojí peníze a v nejlepším se vůbec nevyplatí, stejně pak o vás nikdo nestojí.

Včera dopoledne mamce zase přišla obsílka. Schovala si ji k ostatním do skříňe pod kalhoty, ale nejsem blbá. Kromě práce v hospodě žehlí sousedům prádlo. Nemůžu jí dál viset na krku. Příští rok jdu makat.

Prošla jsem starým městem a vnímala, jak ožívá. Ráno to všude voní nadějí. Třeba se právě dneska přihodí něco, co všechno změní. Setkání. Nápad. Odchod. Řešení.

Každé ráno si v hlavě tužkou zapisuju svoje sny. Každý večer je smažu.

Lidi jsem na potkání zdravila pokynutím. Za pět let, co tady žijeme, všechny znám. Leilu, která vodila do školy Assiu a Eliase. Paní Lopezovou s kafem na okně. Ahmeda, pendlujícího mezi barákem a autem. Marcela venčícího svoje dvě čivavy. Ninu, která na zastávku dobíhá na poslední chvíli. Jordana a jeho věčné potíže se startováním skútru. Ludmilu, která si před vchodem do budovy D dává čvaňháka.

„Čekala jsem na tebe,“ řekla mi, když otvírala dveře.

Bydlí v garsonce v sedmém patře. Šla jsem k ní úplně poprvé. Ukázala mi, abych se posadila na pohovku.

„Malik se mi zaručil, že se ti dá věřit,“ prohodila a zpod nízkého stolku vytáhla balíček. „Můžeš to potvrdit?“

„Dá se mi věřit.“

„U koho obvykle nakupuješ?“

„Ještě nikdy jsem nic nekupovala, tohle je poprvé. Kouřím jointy od kamarádů.“

„O.K. Ukaž ten prsten.“

Podala jsem jí zlatý kroužek, zkoumavě si ho prohlédla, jako kdyby tomu rozuměla.

„Za tohle je desítka, vyhovuje ti to?“

Přesvědčivě jsem přikývla, abych zakryla, že netuším, co je to „desítka“. Ukázala mi hnědou kostičku, zabalila ji do alobalu a strčila mi ji do ruky.

„Kdyby se tě někdo ptal, řekneš, žeš to koupila od Joa.“

Uložila jsem si balíček do batohu mezi knihy a školní sešity a pak jsem zamířila ke dveřím. Zrovna jsem se je chystala zavřít, když se mě Ludmila zeptala:

„Poslyš, nejseš náhodou ta frajerka, co loni vyhrála literární soutěž?“

Dělala jsem, že jsem to přeslechla, a zaklapla jsem za sebou.

Lily

3. března

Milý Marceli,

kmotřička mi v sobotu ke dvanáctým narozeninám darovala deník: Tebe. Je milá, určitě si tím kompenzuje, že má zuby jako nutrie, ale tentokrát to vážně přepískla. Vlastně jsem nikdy nechápala, k čemu je deník dobrý, už takhle mám úkolů nad hlavu. A navíc Tě vybrala tak, abys měl růžovou obálku se srdíčky. Chybí už akorát tak flitry.

Vůbec jsem se nechystala vzít Tě do ruky, nechala jsem Tě ležet v kuchyni v naději, že Tě máma nebo Chloé vyhodí do koše spolu s reklamními letáky, ale před chvílí se mi přihodilo něco, s čím se musím za každou cenu někomu svěřit a co přitom nemůžu nikomu vyprávět. Tak jsem Ti desky obarvila červeným zvýrazňovačem, přidala zámeček (vrabců v hrsti nikdy nezbyvá) a našla Ti dokonalou skrýš, ale neřeknu kde. (Chloé, jestli tohle čteš, okamžitě toho nech, nebo řeknu mámě, že tajně nosíš její podprsenky.)

Takže se jmenuješ Marcel, doufám, že se Ti to líbí. Je to proto, že jsi rudý jako Marcel Musson, ten plešoun z prvního.

Nevím, jestli Ti budu psát často, jestli to nedopadne jako s tou vodičkou na akné, tak tak si vzpomenu každý třetí večer, ale zkusím to.

Tak Ti to teda vyličím.

Dneska ráno mě v autobusu bolelo břicho. Dokonce jsem ani nedokázala dojít cereálie, co jsem měla ke snídani, bylo to divný, ale myslela jsem, že je to kvůli písence z angliny, neuměla jsem všechna nepravidelná slovesa a to mě stresovalo. Akorát že špatně mi bylo i po písence. Tak jsem si řekla, že za to nejspíš může včerejší večere. S Chloé jsme si ohřály dušený, co máma přinesla z práce, mimochodem ten název mu sedne jako ublitý.

Na těláku jsme hráli basket. Deset minut jsem křičela na Théa, aby mi přihrál, a on to udělal zrovna ve chvíli, kdy jsem si upravovala sponku ve vlasech. Míč jsem odrazila nosem, takže se mi spustila červená, a učitel mě poslal ven z pole.

Byla jsem na kraji hřiště, hlavu zakloněnou dozadu, toaleták v nosních dírkách (gáza tam nebyla), když jsem za sebou zaslechla řehot. Byli to dva hošani a jedna holčina z céčka o dva roky výš, rozvalený na stupňovitých lavicích. Všichni na mě koukali. Malej brunet s hlavou jako lavor se mě zeptal, jestli jsem nedostala balonem do prdele. Odpověděla jsem, že ne, že jenom do nosu. Smáli se a vejrali mi na zadek, a v ten moment mi to došlo. To vysvětlovalo moje bolení v břiše, máma mi víckrát vysvětlovala, jak fungujou měsíčky. Musela jsem je dostat zrovna v den, co jsem na sobě měla bílý tepláky na běhání.

Zacouvala jsem ke dveřím a podél stěn se doplížila do šatny. Krev jsem měla všude, nevěděla jsem, že jí odchází taková spousta, moje kalhotky připomínaly místo činu. Utřela jsem, co se dalo, a na ochranu si tam vložila několik kousků toaletáku, ale za chvíli mi bylo jasné, že to nestačí, tak jsem srazila zbytek roličky na placku a vložila si ji do spodárů celou.

Celý den jsem chodila jako krab s kabátem uvázaným kolem pasu a podle všeho si nikdo ničeho nevšiml. Musím říct mamce, ať koupí vložky.

Velkou pus!

Lily

P.S. Kdyby to někdo našel, tak řeč není o mých měsíčkách, ale o krvácení do mozku po ráně míčem, co vytéká spodem, a zítra bude po mně.

Anna

Všechny naše snídaně probíhají stejně: začnu zákazem televize, snažím se zavést hovor, ale ten naráží do ticha, a nakonec dojdou k závěru, že mít oči přilepené ke stejné obrazovce je taky jeden ze způsobů, jak se dívat stejným směrem.

Lily, zaujatá kresleným filmem, si do misky nalévá mléko.

„Mami, nemohla bys příště koupit normální cereálie?“

„Neztišila bys zvuk, prosím tě? Copak tyhle normální nejsou?“

Na moment se odtrhne od bedny a upře na mě obě své zelené skleněny.

„Dobře víš, že tohle není žádná značka, chutná to jak polystyren! Musí se brát ty, co jsou na regále uprostřed. Ty úplně dole se nedaj jíst.“

Než na to stihnu něco říct, pootevřenými dveřmi dovnitř nakoukne Chloé, zašveholí „bye bye!“ a mizí pryč. Snažím se ji chytit, ale už je na schodech.

„Chloé, mohla by sis k nám jít na pár minut sednout?“

S povzdechem se otočí. Make-up si na obličej nastříkala pistolí.

„Nemám hlad.“

„Já vím, jako každé ráno. Ale mohla bys s námi aspoň chvilku posedět, ne? To je jediná chvíle, kdy se můžeme vidět.“

„A kdo za to může?“ odvětlí a zpraží mě pohledem, než se vrhne ze schodů.

Pořád ještě stojím na chodbě přede dveřmi, když vtom se u nás rozbzučí zvonek z ulice. Nevezmu sluchátko, nikoho nečekám, stejně je to

v devíti případech z deseti někdo, kdo mi bude vnucovat rolety nebo rande s Jehovahou.

O dvě minuty později se ozve zaklepání na dveře. Po špičkách se přikradu ke kukátku. Na druhé straně je muž s výrazem neodolatelým jako koloskopie. Je mi naprosto jasné, jak se ta scéna vyvine, ale už nemám na výběr. Otevřu.

„Paní Moulineauová? Dobrý den, mé jméno je Renard a jsem soudní vykonavatel, smím dál?“

Rétorická otázka. Ještě dřív, než ji pan Renard-Lišák vyslovil, jsem ho měla v kvartýru. Nahlédne do desek s leistry a vytáhne odtamtud list papíru. Zavírám dveře do obýváku, aby nás Lily neslyšela.

„Jsem rád, že jsem vás zastihl. Předpokládám správně, že moje čtené zprávy jste nedostala?“

„Ale ano, dostala. Je mi to líto, já...“

„Tak víte, proč jsem tady,“ přerušil mě. „Předám vám osobně do vlastních rukou platební příkaz na částku 5225 eur na účet Cetifisu.“

Zmocňuju se dokumentu a propisky, kterou mi podává, čtu úhlopříčně, opřu se o stěnu a podepisuju převzetí.

„Pane Renarde, mohla bych se vás na něco zeptat?“ vracím mu papír.

„No prosím.“

„Vážně si myslíte, že dokážu najednou zaplatit 5225 eur, když jsem to neovládala uhradit po menších částkách několik měsíců po sobě?“

Chlápek pokrčí rameny a soucitně se pousměje.

„Je mi to líto, věřitel měl trpělivost, ale nedodržela jste svoje závazky.“

„Slibuju vám, že se vynasnažím, co to půjde! Tuhle půjčku splácím už roky po 110 eurech měsíčně, a teprve teď se mi stalo třikrát po sobě, že to nešlo. *Opravdu* nešlo. Kvůli tomu přece nemůžou chtít, abych to splatila všechno komplet!“

„Můžou. Cetifis vám nabídl splátkový kalendář, abyste zpoždění dohnala, ale vy jste se tím řídila jen jistou dobu. Chtěl jsem vám navrhnout nějaké možnosti, jak by se to dalo vyrovnat, ale nereagovala jste. Bohužel na diskusi je teď už příliš pozdě.“

Chce se mi protestovat, uprosit ho. Přísahat, že za tím není nedostatek dobré vůle, že se ten podělanej splátkovej kalendář snažím dodržet, a kromě něho i ty od dalších věřitelů, že všechno, co vydělám, jde na splácení dluhů, že občas se mi povede celé měsíce se držet nad vodou, ale pak se řízením osudu přivalí vlna a způsobí, že si loknu. Jsou věci, které nepočkají, buď se mi u auta povolí kardan, nebo je zase něco s pračkou, nebo má Lily školní výlet a Chloé potřebuje větší podprsenku. Někdo si třeba potrpí na překvápka, ale já sním o tom, abych jich byla ušetřena. Nejradši bych mu řekla, že za ty prachy jsem si rozhodně neužívala týden někde na slunci ani si nekoupila šperky. Že nedostat se do úzkých, nikdy bych si nepůjčila na tak šílený úrok. Tohle všechno bych mu ráda řekla, ale zmůžu se akorát na to, že si trochu povzdychnu a propuknu v pláč.

Soudnímu vykonavateli je trapně a mně je trapně, že je mu trapně ze mě. Odkáše si, zatímco se pokouším vzchopit, natáhne ruku k mému rameni, než mu dojde, že nejsem jeho kamarádka, a pak zalistuje v lejtrech.

„Je mi to líto,“ pronese nakonec.

„A když nebudu moct zaplatit, tak se stane co?“

Povzdychne si.

„Budeme to muset dát k soudu a vymáhat pohledávku všemi prostředky, které máme k dispozici. Můžete mi věřit, mám s tím zkušenosti, odklepne nám to.“

„Takže exekuce?“

„Například.“

„Výborně, jedno řešení by tu bylo! Mému autu bude co nevidět dvacet let, okna nejdou otevřít a nedá se zařadit trojka, na něm by se dalo trhnout 30 eur, pak už by zbývalo jenom 5195. Nebo bych taky mohla zkusit pronajímat tenhle panelákový byt 4+1 v domě s výtahem na baterky, co vy na to...“

Ani jsem nestihla dokončit větu, když se otevřely dveře od obývacího a v nich se objevila Lily s knírem od mléka. Všimne si slz na mých tvářích a pokrčí obočí.

„Co je s tebou?“

„To nic,“ odpovím a utírám si je hřbetem ruky.

Bradou ukáže na soudního vykonavatele. Zjevně všechno slyšela.

„Proč brečíš? To je kvůli mistru Havranovi?“

„Lišákovi,“ opraví ji. „Už jsem byl na odchodu, přeji hezký den.“

Otevře dveře od bytu a naposledy se na mě podívá. Ještě jsem je ani nedovřela, a Lily do nich strčila hlavu:

„Peří nemáte špatný, ale vaše krákání je cítit po sýru!“

Pak na sebe hodí péřovku a s batohem na zádech zmizí i ona.